

المسلم الحق

ƏSL MÜSƏLMAN

Şeyx Ziyaəddin əl-Qudsi

بسم الله الرحمن الرحيم

MÜTƏRCİMİN ÖN SÖZÜ

Bizləri zülmətdən nura çıxaran Allaha həmd olsun. Bu hidayətin insanlara çatdırılması üçün Allahın elçi olaraq seçdiyi Muhəmmədə, onun səhabələrinə və qiyamətə qədər onların yolunda olanlara salam olsun. Allahdan bizləri bu yolda sabit etməsini və bizim əməllərimizi boşa çıxarmamasını, bu kiçik risalənin onun istədiyi şəxslərin hidayət olunmasına vəsilə olmasını diləyirik. Bu risaləni Azərbaycan toplumunun mənəvi xəstəliyi olan şirkin qarşısını almaq və Allahın bütün rəsullarını təbliğ etmək üçün göndərdiyi Tövhidə yaymaq məqsədilə tərcümə etdik. Bu xəstəliyin müalicəsi üçün ən uyğun ola biləcək kitabları gözdən keçirdik və bəzi üstünlüklərinə görə bu risalənin üzərində dayandırıq. Bu risalənin başqalarından üstünlüyü ondan ibarətdir ki əvvəla lazım olan şeyi təfərrüata girmədən, çox qısa, aydın, anlaşılan bir dildə, real və müasir həyatdan misallarla, hər məsələyə önəmlik dərəcəsinə görə yer verərək çatdırmağa çalışır. Oxumağı çox “sevən” Azərbaycan toplumu üçün ilk etapda uyğun olacağını düşündük. Bizlər heç də kitabda xəta ola bilməyəcəyi düşüncəsində deyilik, çünki xətadan qorunmuş olan ancaq Allahın kitabıdır. Amma şübhəsiz ki Quran və Sünnət tərzisindən istifadə edən hər bir müsəlman doğrunu yanlışdan ayıra bilər. Kitab İslamı qəbul etmək istəyən birisinin cib kitabı olmağa layiq olduğu kimi, özünü müsəlman sayanlara da bu iddialarının yenidən gözdən keçirilməsi zamanı çox faydalı ola bilər. Çünki özlərini müsəlman sayanların bir çoxuyla müsəlman olmayanlar arasındakı fərq yalnız birincilərin əsassız bir iddia sahibi olmalarındadır. Məkkə müşriklərinin ¹ “Biz İbrahimin *as* dinindənəm” iddiası haqqa nə qədər yaxındırsa, günümüzdə “Biz Muhəmmədin *sas* dinindənəm” deyənlərin bir çoxunun iddiası da o qədər yaxındır.

Ayrıca oxucularımıza bəzi məsələləri xatırlatmaq istərdik. İslam tarixilə az-çox tanış olan müsəlmanlar bilirlər ki İslamdan ilk qopmuş fırqa olan Xaricilərin sapma səbəbi Quranı düzgün anlamamaqdır. Məhz bunun nəticəsində Xaricilər təkfir ² məsələsini şişirərək, “iki tərəfi də kəsən” bu qılıncı elmsizcə istifadə edib həm özlərinə həm də müsəlmanlara böyük ziyanlar vurmuşlar. Bu fitnə dəyişik bir şəkildə fasilələrlə günümüzdə qədər davam etməkdə olduğundan müsəlmanların bir qismi bu fitnəyə düşərək təkfirdə həddi aşma, üsulsuzluq bəlasına düşər olmuşlar.

Biz heç bir zaman Allah *c.c* və Rəsulunun *sas* hökmlərini bir kənara ataraq, insan beyninin zay məhsulu olan qanunlarla hökm verənlərin, onlara dəstək verən, onları kafir görməyən “din”

¹ Müşrik -Allaha ibadətdə şərik qoşan deməkdir.

² Təkfir etmək- kafir görmək deməkdir. Birisini təkfir etmək onun kafir olduğuna etiqad etmək deməkdir.

xadimlərinin, Rəsulullahın *sas* qəbrini kafir Amerikalılara təslim edənlərin, onların bu hərəkətinə fətva dəstəyi verən “kitab yüklü uzunqulaqların”³ təkfir olunma-sına qarşı olmamışıq!!!

Bizi narahat edən normal müsəlmanların küfr olması qəti olmayan məsələlər üzündən, televiziyada boynundan yəhudi qalstukunu belə çıxarmadan Allah *c.c* və Rəsulu *sas* adına danışan Allah düşmənlərilə eyni səviyyəyə qoyularaq elmsiz və dəlilsiz təkfir olunmasıdır. Bu prosesin bir neçə səbəbi vardır və ən öndə gələnini də cəhalətdir. Təkfir məsələsini anlama bilməməkdir. Daha sonrakı yerləri camaat təəssübü, nəfsi istək və arzulara tabe olaraq müxalif fikir sahiblərini təkfir etmək tutur.

Sizlərə bunu xatırlatmaq istəyirəm ki təkfir bir ibadətdir və ibadətin qəbul olunmasının bəlli şərtləri vardır:

1-İxlas. Yəni ibadətin Allah *c.c* rızası üçün edilməsi.

2-İbadətin Allahın *c.c* istədiyi kimi yəni sünnəyə uyğun edilməsi.

Böyük alim **İbni Qayyim**⁴ *r.h* bu məqamı belə açıqlayır:

“Hava və bidət⁵ əhlinin əksinə, Allah, Rəsulu və Dini üçün qəzəblənərək, təvillə bir müsəlmanı küfr və nifaqda ittiham edən kimsə bu hərəkətiylə küfrə və hətta xətaya girməz. Əksinə niyyət və məqsədinə görə savab alar!”⁶

Bu ibadətiniz Allah rızası üçün və Allahın istədiyi bir şəkildə olmadıqca savab almaqdan söhbət belə gedə bilməz! “Kafiri təkfir etməyən özü də kafir olar” qaydasında açıq küfrdən söhbət getdiyini, mütləq olmadığını, küfr olması qəti olan məsələlərə aid olduğunu hələ də bir çox insan anlama bilməmişdir. Bunun səbəbi də bu ümumi qaydaların açıqlandığı əqidə kitablarından uzaq olmalarıdır. Bunun nəticəsində də, onsuzda bölünmüş olan İslam ümmətinin daha da parçalanmasına kömək edərək kafirlərin dəyirmanına su tökmüş olurlar. Allahın izni və yardımıyla növbəti kitablarda bu məsələni incələməyə çalışacağıq.

Elmdən və təqvdən uzaq olan cahillərin “kafirləri təkfir etməyən özü də kafirdir sözü bidətdir, və sonradan uydurulmuşdur” demələrinə gəlincə Allahın yardımıyla belə deyirik: Bu ümmətin sələfinin və onların irsini dirçəldən mücəddid alimlərin kitablarını oxusaydınız bilərdiniz ki bu söz yəni “kafiri təkfir etməyən özü də kafir olar” sözü bidət deyil, əksinə ümmətin sələfinin üzərində icma etdiyi və dinin səhihliyini təmin edən bir qaydadır. Bu mövzuda alimlərin sözləri çoxdur, fəqət burada hamısını zikr etmək üslubdan deyil. Alimlərin bu mövzuda ittifaq etdiyini isbatlamaq üçün Qadı İyadın⁷ *rh* bu mövzuda dediyinə baxaq: alimlərin bu mövzuda ittifaq etdiyini nəql etdikdən sonra “Onlar, Yəhudilər və Xristianlardan heç kimi təkfir etməyənlərin və müsəlmanların dinindən ayrılan kimsələrin və ya onların küfründə şübhə və tərəddüd edənlərin küfründə icma edildiyini söylədilər.”⁸

Ayrıca tərcüməyə icazə verdiyinə görə kitabın müəllifi Şeyx Ziyaəddin əl-Qudsiyə *r.h*, ən uyğun kitabı seçməkdə bizə yardımçı olan Şeyx Salman bin Abdurrahman ət-Təməimiyyə *r.h* təşəkkür edirik. Allahdan onların elmini müsəlmanlar üçün faydalı etməsini diləyirik.

Kitab “İslam irsinin dirçəlişi fondu” tərəfindən tərcümə olunmuşdur. Hər hansı bir sual və ya təklifiniz varsa bu e-mailə müraciət edə bilərsiniz: Habbabbineret@yahoo.com.

Mutəvəkkil əs-Sələfi. Şam şəhəri. Hicri 1426-cı il.

³ Əl-Cümə: 62/5.

⁴ İbni Qayyim əl-Cevziyyə. Şeyxul İslam İbni Teymiyyənin *r.h* tələbələrindəndir. Verdiyi fətvalara görə dəfələrlə onunla bərabər həbsə düşmüşdür. Hicri 751-ci ildə vəfat etmişdir. Yüzdən artıq əsərin müəllifidir, bu əsərlərin bir çoxu günümüzdə də istifadə olunmaqdadır.

⁵ Hava əhli sözü ilə qəsd olunanlar məsələlərə nəfsi istəklərinin pəncərəsindən baxanlardır. Bidət əhli isə dinə yeni bir şey gətirənlərdir.

⁶ Zadul-Mead: İbni Qayyim: 3-cü cild: Cəsusun öldürülməsi haqqındakı bölüm.

⁷ Sələf alimlərindəndir. Hicri 544-cü ildə vəfat etmişdir.

⁸ Əş-Şifa bi Hukukil-Mustafa: 2/281.

ÖN SÖZ

Həmd yalnız Allaha məxsusdur. Ona həmd edir, Ondan yardım və bağışlanma istəyirik. Nəfllərimizin şərindən, və əməllərimizin pisliliklərindən Ona sığınırıq. Allah *c.c* kimə hidayət verərsə onu azdırı biləcək, kimi də azdırarsa ona hidayət verə biləcək birisi yoxdur.

Şəhadət edirəm ki Allahdan başqa ibadətə layiq ilah yoxdur. Yenə şəhadət edirəm ki, Muhəmməd Onun qulu və Rəsuludur.

İnsanın yaradılışından bəri şeytan Adəm və övladlarına düşmənçiliyini göstərmişdir. Adəm övladlarını zəlalətə salmaq üçün söz vermişdir. Lakin Allahın saleh qulları onun şərindən əmindirlər. Şeytanın bu əhdi ilə bərabər haqq ilə batilin mübarizəsi başlamışdır. Bir tərəfdə Rəhmanın dostları digər tərəfdə isə iblis və dostları.

Allah *c.c* şeytanın apaçıq bir düşmən olduğunu bildirmiş və insanların bu məluna ibadət etməmələri üçün müjdələyən və qorxudan rəsullar göndərərək həqiqəti göstərmişdir. Göndərilən rəsullar Tövhidə dəvət edərək, insanları yalnız Allaha ibadətə çağırmış və tağutun inkar edilməsini istəmişlər. Bu Tövhid dəvəti məxluqatın ən şərəflisi olan Muhəmmədə *sas* çatmış və ən mükəmməl şəkliylə yekunlaşmışdır.

Rəsulullah *sas* ona çatmış olan bu Tövhidlə insanların yolunu qiyamətə qədər aydınlatmışdır. Rəsulullah *sas* ümmətinə qiyamətə qədər qalacaq İslamı hər yönü ilə təbliğ etdikdən sonra axirətə köç etmişdir.

Lakin şeytan və Adəm övladı arasındakı savaş bitməmişdir. Bu uzun müddətli bir savaşıdır.

Bu savaşda şeytan insanı doğru yoldan azdırmaq üçün müxtəlif üsullarla ona yaxınlaşmış və batili bərbəzəkli göstərərək insanların böyük bir qismini zəlalətə salmışdır.

DÖVRÜMÜZDƏKİ İNSANLARIN ƏN BÖYÜK PROBLEMİ

Günümüzdə iblis və onun dostları İslamı yıxmaq üçün İslamı kəlmə olaraq aradan qaldırmayıb, İslami anlayışların və terminlərin həqiqi mənalərini ortadan qaldıraraq, əvəzində özlərinə zərər verməyəcək, Allahın istəmədiyi mənalər vermişlər.

Buna görə də günümüzdəki insanların ən böyük problemi iman - küfr sərhədini bilmədikləri üçün müsəlmanla kafiri bir birindən seçə bilməmələridir.

Hər özünə müsəlman deyən müsəlmandırımı?

Allaha *c.c* ibadət edirəm deyən hər kəsin ibadətini Allah *c.c* qəbul edərmi?

Nuhdan *as* Rəsulullah *sas* qədər insanların çoxu Allaha inandıqlarını və Ona ibadət etdiklərini iddia etmişlər. Lakin Allah *c.c* onların nə ibadətlərini, nə də imanlarını qəbul etməmişdir. Onların etdikləri ibadətləri faydasız saymış, onlara həqiqi imanı və ibadəti öyrətmək üçün rəsullar göndərmişdir. İnsanların Allah qatındakı dəyərləri, ibadətlərinin çoxluğu ilə deyil, etdikləri ibadətlərin Allahın razı olduğu və istədiyi şəkildə olması ilə ölçülür. Necə ki Rəsulullahın *sas* zamanında əhli-kitab Allaha çox ibadət etmələrinə və Ona iman etdiklərini iddia etmələrinə baxmayaraq Allah *c.c* onların nə imanını, nə də ibadətlərini qəbul etmədi ⁹. Hətta onları müşrik və kafir adlandırdı.

Allah *c.c* belə buyurur:

قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لَسْتُ عَلَى شَيْءٍ حَتَّى تُقِيمُوا التَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ
وَمَا أُنْزِلَ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ

“De: Ey kitab əhli! Tövrəti, İncili və Rəbbiniz tərəfindən sizə nazil edilmiş olanı tətbiq etmədikcə, siz heç bir əsas üzərində deyilsiniz...” ¹⁰

⁹ Əl-Bəqərə: 2/111.

¹⁰ Əl-Maidə: 5/68.

İstər Rəsulullahın *sas* dövründəki müşriklər, istərsə də ondan əvvəlki müşriklər Allahın *c.c* yaradıcı olduğunu, hər şeyi yoxdan var etdiyini, ruzi verən olduğunu qəbul edirdilər. Lakin Allah *c.c* onların müsəlman olmadıqlarını, əksinə müşrik olduqlarını və əbədi cəhənnəmdə qalacaqlarını bildirmişdir. Allah *c.c* belə buyurur:

قُلْ لِّمَنِ الْأَرْضُ وَمَنْ فِيهَا إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ سَيَقُولُونَ لِلَّهِ قُلْ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ
قُلْ مَنْ رَبُّ السَّمَاوَاتِ السَّبْعِ وَرَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ سَيَقُولُونَ لِلَّهِ قُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ قُلْ مَنْ بِيَدِهِ مَلَكُوتُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ
يُجِيرُ وَلَا يُجَارُ عَلَيْهِ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ سَيَقُولُونَ لِلَّهِ قُلْ فَأَنَّى تُسْحَرُونَ بَلْ أَتَيْنَاهُم بِالْحَقِّ وَإِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ

“De: “Əgər bilirsinizsə deyin görək bu yer və yer üzərində olanlar kimindir?” Onlar mütləq: “Allahındır”-deyə cavab verəcəklər. Sən də de: “Bəs elə isə düşünmürsünüz?”

De: “Yeddi göyün Rəbbi, o əzəmətli ərşin Rəbbi kimdir?” Mütləq: “Allahdır” -deyə cavab verəcəklər. Onda sən də de: “Bəs elə isə qorxmursunuz?”

De: “Əgər bilirsinizsə deyin görək, hər şeyin hakimiyyəti və mülkü əlində olan, istədiyini qoruyan, amma Özünün qorunmağa ehtiyacı olmayan kimdir?” Onlar mütləq: “Allahdır” -deyə cavab verəcəklər. Sən də de: “Bəs elə isə nə cür döndərilirsiniz?” Xeyr, Biz onlara haqqı gətirdik. Onlar isə şübhəsiz ki, yalançılardır!”¹¹

Allah *c.c* yalnız istədiyi şəkildə olan imanı, istədiyi şəkildə olan İslamı və istədiyi şəkildə olan ibadəti qəbul edir!

O halda Allahın istədiyi şəkildə olan iman, İslam və ibadət nədir və necə olmalıdır? Bunları haradan öyrənə bilərik? Allah *c.c* bunları bizə bildirmədimi? Bildirmişsə harada bildirmişdir?

Bunları ancaq Quran və Sünnətdən öyrənə bilərik.

ÖLÇÜ

Allah *c.c* belə buyurur:

اتَّبِعُوا مَا أَنْزَلَ إِلَيْكُم مِّن رَّبِّكُمْ وَلَا تَتَّبِعُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ قَلِيلًا مَّا تَذَكَّرُونَ

“Rəbbinizdən sizə nazil olana uyun. Allahı qoyub başqa dostlara uymayın. Siz öyüd-nəsihətə olduqca az qulaq asırsınız!”¹²

Yəni Allahın *c.c* Rəsulullahə *sas* nazil etdiyi Quran və Sünnətə tabe olun.

Allah *c.c* belə buyurur:

وَمَا اخْتَلَفْتُمْ فِيهِ مِنْ شَيْءٍ فَحُكْمُهُ إِلَى اللَّهِ

“Siz nəyin barəsində ixtilaf etsəniz onun hökmü yalnız Allaha aiddir...”¹³

وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلَا لِمُؤْمِنَةٍ إِذَا قَضَى اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَمْرًا أَنْ يَكُونَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ مِنْ أَمْرِهِمْ وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ
فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا مُّبِينًا

“Allah və Rəsulu bir işə hökm etdiyi zaman mömin kişilərin və qadınların o işdə başqa yol seçmə haqqı yoxdur. Allah və Onun Rəsuluna tabe olmayan şübhəsiz ki, açıq-aydın azmışdır.”¹⁴

¹¹ Əl-Muminun: 23/84-90.

¹² Əl-Əraf: 7/3.

¹³ Əş-Şura: 42/10.

¹⁴ Əl-Əhzab: 33/36.

Rəsulullah *sas* buyurur:

“Kim bizim əmrimizə uyğun olmayan bir iş edərsə onun əməli qəbul olunmaz.”¹⁵

Rəsulullah *sas* Vida xütbəsində belə buyurdu:

“Sizə iki şey qoyub gedirəm. Onlara sarıldığınız müddətcə əsla yolunuzdan azmayacaqsınız. Bunlar Allahın kitabı (Quran) və mənim Sünnətimdir.”¹⁶

Rəsulullah *sas* buyurur:

“Arzusu mənim gətirdiyimə tabe olmadıqca, heç kim iman gətirmiş olmaz”¹⁷

O halda Allahın *c.c* kitabı, Rəsulullahın *sas* sünnətinə görə iman nədir, küfr nədir, İslam nədir? Müsəlman kimdir, müşrik kimdir? Allahın qəbul etdiyi ibadət nədir? İndi bunları incələyək.

İSLAM

İslam: Allahın əmrlərinə boyun əyib qeydsiz-şərtsiz itaət etmək, zahirən və batinən bunlara təslim olmaqdır.

Allah *c.c* belə buyurur:

قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْكَافِرِينَ

“De: “Əgər siz Allahı sevirsinizsə, mənə tabe olun ki, Allah da sizi sevsin və günahlarınızı bağışlasın. Allah bağışlayandır, mərhəmətlidir.” Söylə: “Allaha və Rəsuluna itaət edin! Əgər üz döndərərsinizsə şübhəsiz ki, Allah da kafirləri sevməz!”¹⁸

Allah *c.c* qəbul etdiyi İslamı kitabında belə açıqlayır:

فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمِنْ بِاللَّهِ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ لَا

“Kim tağutu inkar edib Allaha iman edərsə, şübhəsiz qopmaq bilməyən bir qulpa yapışmış olar...”¹⁹

Ayədə keçən “qopmaq bilməyən bir qulp”-un mənası Allahın razı olduğu İslamdır. Bu ayədən başa düşülür ki, hər hansı bir şəxsin ən möhkəm qulpdan yapışması, yəni müsəlman olması üçün ancaq Allaha *c.c* iman etməsi kifayət deyil. Bundan əvvəl tağutu rədd edib inkar etməsi lazımdır. Tağutu rədd etmədən müsəlman olmaq mümkün deyildir. İslamın Allah qatında qəbul olması üçün xüsusilə iki şərtin də eyni zamanda həyata keçməsinin vacib olduğunu, Allah *c.c* bizə yuxarıdakı ayədə apaq bir şəkildə bildirir.

Bu iki şərt: **Tağutu inkar** və **Allaha imandır**.

Şübhəsiz tağutun nə olduğunu bilməyən şəxs onu inkar da edə bilməz. Tağutu rədd etmədiyinə görə də müsəlman ola bilməz. İmanı bilməyən şəxs də iman edə bilməz. Hətta iman etdiyini iddia etsə belə. Çünki imanı bilmədiyinə görə iman iddiası da qəbul olunmaz.

Allah *c.c* buyurur:

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ آمَنُوا بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنْزِلَ مِنْ قَبْلِكَ يُرِيدُونَ أَنْ يَتَحَاكَمُوا إِلَى الطَّاغُوتِ وَقَدْ أُمِرُوا أَنْ يَكْفُرُوا بِهِ وَيُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُضِلَّهُمْ ضَلَالًا بَعِيدًا

¹⁵ Buxari: Muslim: Əbu Davud.

¹⁶ Buxari: Muslim.

¹⁷ Muslim: Beyhaki.

¹⁸ Ali-İmran: 3/31-32.

¹⁹ Əl-Bəqərə: 2/256.

“Sənə nazil edilənə və səndən öncə nazil edilənlərə iman gətirdiklərini iddia edənləri görmürsənmi? Rədd etməklə əmr olunduqları halda tağutun hüzurunda mühakimə olunmaq istəyirlər. Şeytan isə onları dərin bir zəlalətə sürükləmək istər.”²⁰

Allah c.c bu ayədə müsəlman olduqlarını iddia etmələrinə baxmayaraq müsəlman olaraq qəbul etmədiyi şəxslərdən bəhs edir. Onlar bütün rəsullara nazil olan kitablara və Rəsulullahə *sas* nazil olan Qurana inandıqlarını söylədikləri halda tağuta mühakimə olunmaq istəyirlər. Halbuki Allah c.c tağutu rədd etmədən iman və İslam iddiasında olanların iddialarının boş və qəbul olunmaz bir iddiadan başqa bir şey olmadığını bildirir. Eyni qəlbə Allaha imanla tağuta mühakimə olunmaq istəyi bir yerdə ola bilməz. Tağutu inkar etməklə əmr olunmuşlar. Ancaq şeytan onları tağuta mühakimə olunmaq istədikləri halda müsəlman və mömin qala biləcəklərinə dair vəsvəyə verərək dərin bir sapıqlığa salmaq istəyir. Allah c.c başqa bir ayədə belə buyurur:

وَالَّذِينَ اجْتَنَّبُوا الطَّاغُوتَ أَنْ يَعْبُدُوهَا وَأَنَابُوا إِلَى اللَّهِ لَهُمُ الْبُشْرَىٰ

“Tağuta ibadət etməkdən çəkinib, tövbə edərək Allaha tərəf qayıdanları müjdə gözləyir...”²¹

Bu ayədə Allah c.c müjdələnəcək bəzi şəxsləri bizlərə tanıdır və bunların tağuta ibadət etməkdən çəkinərək sadəcə Allaha yönəlmələr olduqlarını bildirir. Yenə bu ayədə insanların qurtulmaları üçün tağuta ibadətdən çəkinmələri əmr edilir. Yenə bu ayədə açıq bir şəkildə, İslamın Allah qatında qəbul olunması üçün ilk əvvəl tağutun inkar edilməsinin lazım olması şərtini görürük. Allah c.c bütün rəsulların dəvətini bizə belə bildirir:

وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنْ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ

“Biz hər ümmətə, yalnız Allaha qulluq etmələri və tağutdan da çəkinmələri üçün rəsul göndərdik...”²²

Bu ayədə bütün rəsullar ümmətlərinə Allaha edilən ibadətin qəbul olunması üçün, tağutu inkar edib ondan çəkinmələrini və daha sonra Allahın istədiyi şəkildə Allaha ibadət etmələrini əmr edirlər.

O halda tağutun nə olduğunu çox yaxşı bilməliyik ki, onu rədd edə bilək. Çünki, daha əvvəl də söylədiyimiz kimi, tağutu bilməyən onu rədd edə bilməz. Tağutu rədd etməyən insan hər nə qədər iman və İslam iddiasında olsa da, Allah c.c o insanın imanını və İslamını əsla qəbul etməz.

Yaxşı bəs onda Tağut nədir?

TAĞUT

Tağut ərəbcə bir kəlmədi. “Tağa” kökündən törəyən kəlmə olub, həddini aşan məxluq deməkdir.

Şəri mənası: Allahın qoyduğu ölçülərdən başqa ölçülər qoyan, insanın Allaha ibadət etməsinə mane olan, Allah və Rəsuluna *sas* tabe olmağa mane olandır. Bu, insan və cinlərdən olan şeytan, nəfs, heyvan, ağac, pul, daş, qadın, qəbir ola biləcəyi kimi, Allahın hökmlərindən başqa hökmlər qoyan zalım bir diktator, xalqın seçdiyi seçilmiş bir zümrə, bir məclis və ya bir qrup elm adamı və ya Allahın kitabından qaynaqlanmayan adət və vərdiş, ideologiya ola bilər.

Allah c.c belə buyurur:

وَلَا يُشْرِكْ فِي حُكْمِهِ أَحَدًا...

“... O, hökm qoymaqda şərik qəbul etməz.”²³

إِنِ الْحُكْمُ إِلَّا لِلَّهِ

“... Hökm vermək yalnız Allaha aiddir...”²⁴

²⁰ Ən-Nisa: 4/60.

²¹ Əz-Zumər: 39/17.

²² Ən-Nəhl: 16/36.

²³ Əl-Kəhf: 18/26.

TAĞUT HAQDA MİSALLAR

Tağutu daha yaxşı başa düşmək üçün belə bir misal da verə bilərik: Allah c.c oğurluq haqqında:

وَالسَّارِقُ وَالسَّارِقَةُ فَاقْطَعُوا أَيْدِيَهُمَا نَكَالًا مِّنَ اللَّهِ

“Oğru kişi ilə oğru qadının gördükləri işin əvəzi kimi, Allahdan bir cəza olaraq əllərini kəsin...”²⁵ buyuraraq oğurluq edəninin əlinin kəsilməsini əmr edir. Bir adam da çıxıb “oğurluq edəninin əlinin kəsilməsi düzgün deyil”, “həbs olunması lazımdır” və ya “boynunun vurulması lazımdır” deyərsə, bu adam açıq bir şəkildə: “mən Allahın qoyduğu qanunları qəbul etmirəm, bəyənmirəm”- deməsə belə, Allahın qanunlarından başqa qanun çıxardığına görə ancaq və ancaq Allaha aid olan hökm vermə hüququnu özünə aid etmiş, ilahlıq iddia etmiş və beləcə tağut olmuşdur. Hər kim buna itaət edərsə, dəstəkləyərsə və ya təkfir etməzsə və ya ona itaət edib dəstəkləyənləri təkfir etməzsə kafir olar. Bu adam müsəlman olduğunu söyləsə də, namaz qılsa, oruc tutsa, həccə getsə belə yenə də kafirdir. Çünki bu adam imanının Allah tərəfindən qəbul olunması üçün lazım olan tağutu inkar etmək şərtini yerinə yetirməmişdir.

Allah c.c faiz haqqında:

وَأَحَلَّ اللَّهُ الْبَيْعَ وَحَرَّمَ الرِّبَا

“...Halbuki, Allah alış-verişi halal, faiz almağı isə haram etmişdir..”²⁶ buyuraraq faizi qəti şəkildə haram etdiyini bildirir. Bir adam çıxıb faizi sərbəst edərsə, faizlə işləyən bankların açılması üçün qanun qoyarsa, bu adam açıq bir şəkildə: “faiz halaldır”- deməsə belə Allahın haram etdiyi faizi halallaşdırmış olur. Bu adam özündə bu hüququ gördüyü üçün: “mən ilaham”- deməsə də ilahlıq iddia etmiş və tağut olmuşdur. Kim ona itaət edərsə, onu dəstəkləyərsə və ya təkfir etməzsə və ya onu təkfir etməyənləri təkfir etməzsə kafir olar. Bu adamın da kafir olmasının səbəbi tağutu inkar etməməsidir.

Allah c.c hicab haqqında:

وَقُلْ لِّلْمُؤْمِنَاتِ يَعْصِيْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَلْيَضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ عَلَىٰ جُيُوبِهِنَّ

“Mömin qadınlara de ki, gözlərini haram olan şeylərdən çevirsinlər, ayıb yerlərini qorusunlar, öz-özlüyündə görünən istisna olmaqla, zinətlərini göstərməsinlər, baş örtüklərini yaxalarının üstünə çəksinlər...”²⁷ buyuraraq müsəlman qadınlara örtünməyi (hicab geyinməyi) əmr edir. Bir adam çıxıb: “bu cür örtünmək şərt deyil, hər kəs istədiyi kimi geyinə bilər” şəkildə qanun qoyarsa, bu insan Allahın qoyduğu qanundan başqa qanun qoyduğu və ancaq Allaha aid olan bir sifəti, hüququ özündə gördüyünə görə ilahlıq iddia etmişdir. Bu insan açıq bir şəkildə: “mən ilaham”- deməsə də, namaz qılsa, oruc tutsa, həccə getsə belə yenə də tağutdur. Kim buna itaət edərsə, dəstəkləyərsə və ya təkfir etməzsə, ona itaət edən və dəstəkləyənləri rədd edib təkfir etməzsə, onları təkfir etməyənləri təkfir etməzsə kafir olar. Bu insan müsəlman olduğunu söyləsə, namaz qılsa, oruc tutsa, həccə getsə yenə də kafirdir. Çünki bu insan Allah qatında imanının qəbul olunması üçün lazım olan tağutu inkar etmək şərtinə əməl etməmişdir.

Allah c.c qeyb haqqında belə buyurur:

وَعِنْدَهُ مَفَاتِيحُ الْغَيْبِ لَا يَعْلَمُهَا إِلَّا هُوَ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ

“Qeybin açarları Onun yanındadır. Onları ancaq o bilir. Suda və quruda olanı O bilir...”²⁸

²⁴ Yusif: 12/40.

²⁵ Əl-Maidə: 5/38.

²⁶ Əl-Bəqərə: 2/275.

²⁷ Ən-Nur: 24/31.

²⁸ Əl-Ənam: 6/59.

Yenə bu mövzuyla əlaqədar başqa bir ayədə belə buyurur:

عَالَمُ الْغَيْبِ فَلَا يُظْهِرُ عَلَى غَيْبِهِ أَحَدًا إِلَّا مَنِ ارْتَضَىٰ مِنْ رَسُولٍ فَإِنَّهُ يَسْلُكُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ رَصَدًا

“Qeybi bilən yalnız Odur və O öz qeybini heç kimə əyan etməz. Bəyanib seçdiyi rəsullardan başqa. Allah onların arxasına və önünə gözetçilər qoyar.”²⁹

Allah c.c bu ayələrdə qeybi və qeyblə bağlı həqiqətləri ancaq Özünün bildiyinə və bu mövzuda heç kimin söz sahibi olmayacağına işarə edir. Lakin bəzi qeybi məlumatları da davamlı olmamaq surətilə öz rəsullarına vəhy vasitəsi ilə bildirmişdir və onlara enən vəhyi də şeytanın təsirindən qorumuşdur. Yəni rəsullara gələn vəhy və onlara bildirilən bir sıra qeybi hadisələrin həyata keçəcəyi şübhəsizdir. Çünki o bilavasitə Allah c.c tərəfindən bildirilmişdir.

Elə isə günümüzdə hər kim qalxıb bir sıra qeybi məsələləri: məsələn - qəlblərdən keçəni bildiyini və yaxud gələcəkdə olacaq bəzi hadisələri biləcəyini iddia edərsə bu kimsə “mən ilaham” deməsə belə Allaha aid olan sifətləri özündə gördüyü üçün ilahlıq iddia etmiş və buna görə də tağut olmuşdur. Çünki bu adam Qurandakı vəhyin dayanması haqda olan xəbəri yalan hesab etməklə kifayətlənməmiş, eyni zamanda da Allaha aid olan qeybi bilmə hüququnu özünə verməklə Allaha asi olmuş və beləcə özünü ilah halına gətirmək surətilə tağutlaşmışdır. Bu adamlar nə qədər müsəlman olduqlarını desələr, namaz qılsalar, oruc tutsalar, həccə getsələr, zəkat versələr belə Allaha qarşı iftira atmaq surətiylə tağutlaşıb, bu səbəblə kafir olmuşlar. Kim bunlara itaət edərsə, dəstəkləyərsə və ya təkfir etməzsə və ya bunlara itaət edib dəstəkləyənləri rədd etməyib təkfir etməzsə və ya onları təkfir etməyənləri təkfir etməzsə o da kafir olar. Bu adam da müsəlman olduğunu desə, namaz qılsa, oruc tutsa həccə getsə yenə də kafirdir. Çünki bu adam Allah qatında imanın qəbul olunması üçün lazım olan tağutu inkar etmək şərtini yerinə yetirməmişdir.

Allah c.c mömini başqa bir ayədə belə tərif edir:

فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنْفُسِهِمْ حَرَجًا مِّمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا

“Amma xeyr! Rəbbinə and olsun ki, onlar öz aralarında baş verən ixtilaflarda səni hakim təyin etməyincə və verdiyin hökmlərə görə özlərində bir sıxıntı duymadan sənə tam bir itaətlə boyun əyməyincə, iman gətirmiş olmazlar.”³⁰

Allah c.c öz nəfsinə and içərək bildirir ki, hər hansı bir şəxs, hər hansı bir məsələdə Rəsulullahın *sas* gətirdiyi hökmlərə müraciət etməzsə hətta bu hökmlərə müraciət etdiyi təqdirdə qəlbində bir sıxıntı duyarsa bu adam mömin deyildir. İnsanın mömin və müsəlman olması üçün insanlar arasında baş verən ixtilaflarda Quran və Sünnətin hökmlərinə müraciət etməsi və bu hökmlərə zahirən və batinən tam bir təslimiyyət göstərməsi lazımdır.

DÖVRÜMÜZDƏKİ İNSANLARIN TAĞUTA MÜHAKİMƏ MÖVZUSUNDA İRƏLİ SÜRDÜKLƏRİ İDDİA

Günümüzdə bəzi insanlar belə deyə bilərlər:

“Bizim yaşadığımız ölkədə şəriət hakim deyil. Əgər tağutun məhkəməsinə müraciət etməsək haqqımızı ala bilmərik. Haqqımızı almaq üçün tağutun məhkəməsinə müraciət edə bilərik.”

Bu kimi insanlara belə deyilər:

“Birisi sizdən haqqınızı alsa və “mənə namaz qılmadan haqqınızı ala bilməzsiz” desə və siz də haqqınızı almaq üçün ona namaz qılsanız, Allah qatında müsəlman qala bilərsinizmi?” Əlbəttə: “qala bilmərik” deyəcəksiniz. “Çünki namaz ibadətdir. İbadətlər də yalnız Allaha edilir. Başqası üçün namaz qılmaq onu ilah etmiş olarıq” deyərsiniz. Bəs onda düşünürsünüz nəyə görə Allah c.c tağutun məhkəməsinə müraciət edənə kafir hökmünü verir?”³¹

²⁹ Əl-Cinn: 72/26-27.

³⁰ Ən-Nisa: 4/65.

³¹ Bu məsələ haqqında Nəcd alimlərindən Şeyx Süleyman bin Səhman

Tağutun məhkəməsinə müraciət olunduğu zaman, yalnız Allaha məxsus olan hökm vermə hüququ başqasına verilmiş olur. Çünki hökm vermək yalnız Allaha aiddir. Allah c.c ancaq Onun hökmünə itaət edilməsini əmr etmişdir. Onun hökmündən başqasına itaət edənlərin, kimin hökmünə itaət edirlərsə, ona da ibadət etdiklərini apaçıq bir şəkildə:

إِنَّ الْحُكْمَ إِلَّا لِلَّهِ أَمَرَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ

“... Hökm vermək yalnız Allaha aiddir. O sizə yalnız Onun özünə ibadət etməni əmr etmişdir...” ³² buyuraraq ayəsində bildirmişdir. Elə isə nə qədər tağutu qəlbən sevmədiyinizi ona düşmənlə olduğunuzu iddia etsəniz belə əməliniz bunu yalanlayır. Əgər həqiqətən tağuta düşmənlə olsaydınız və onu qəlbən inkar etsəydiniz, istər haqqınız getsin istər getməsin tağutun məhkəməsinə müraciət etməzdiniz. Məsələ haqq məsələsi deyil. Məsələ yalnız Allaha məxsus olan hökm vermə hüququnun Allahdan başqasına verilməsi məsələsidir. Allah c.c Nisa surəsinin 60-cı ayəsində tağutla mühakimə olunmaq istəyənlərin iman iddialarının boş və keçərsiz olduğunu və şeytanın bunları: “tağutla mühakimə olunmaq istədiyiniz halda da müsəlman, mömin olaraq qala bilərsiniz” deyərək vəsvəyə vermək surətiylə dərin bir zəlalətə saldıqlarını bildirir. Bu deyilən şeylər bu ayələr də yaxşı oxunduqda anlaşılmış olur.

Allah c.c belə buyurur:

إِنَّ الَّذِينَ ارْتَدُّوا عَلَىٰ أَدْبَارِهِم مِّن بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْهُدَىٰ الشَّيْطَانُ سَوَّلَ لَهُمْ وَأَمْلَىٰ لَهُمْ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا لِلَّذِينَ كَرِهُوا مَا نَزَّلَ اللَّهُ سَنُطِيعُكُمْ فِي بَعْضِ الْأَمْرِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ إِسْرَارَهُمْ فَكَيْفَ إِذَا تَوَقَّعْتَهُمُ الْمَلَائِكَةُ يَضْرِبُونَ وُجُوهَهُمْ وَأَدْبَارَهُمْ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ اتَّبَعُوا مَا أَسْخَطَ اللَّهَ وَكَرِهُوا رِضْوَانَهُ فَأَحْبَطَ أَعْمَالَهُمْ

“Doğru yol özlərinə bəlli olduqdan sonra mürtəd olanlara şeytan etdiklərini xoş göstərdi və onları tovlayıb yoldan azdırdı. Çünki onlar Allahın nazil etdiyini bəyənməyənlərə : “Biz bəzi işlərdə sizə itaət edəcəyik!”- dedilər. Allah onların gizlədiklərini bilir. Bəs mələklər onların özlərinə, arxalarına vura-vura canlarını alanda halları necə olacaq?

Çünki onlar Allahı qəzəbləndirən şeylərə uydular və Onun rızasını bəyənmədilər. Buna görə də Allah onların əməllərini puç etdi.” ³³

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ آمَنُوا بِمَا نَزَّلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنْزِلَ مِنْ قَبْلِكَ يُرِيدُونَ أَنْ يَتَحَكَّمُوا إِلَى الطَّاغُوتِ وَقَدْ أُمِرُوا أَنْ يَكْفُرُوا بِهِ وَيُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُضِلَّهُمْ ضَلَالًا بَعِيدًا

“Sənə nazil edilənə və səndən öncə nazil edilənlərə iman gətirdiklərini iddia edənləri görmürsənmi? Rədd etməklə əmr olunduqları halda tağutun hüzurunda mühakimə olunmaq istəyirlər. Şeytan isə onları dərin bir zəlalətə sürükləmək istər.” ³⁴

İslama girmək üçün birinci şərt olan tağutu rədd mövzusunun qəti və açıq bir şəkildə izah etdik. İndi isə ikinci şərt olan iman necə olacağını izah etməyə çalışacağıq. İmanın altı şərti var. Kim bunlardan birinə belə Allahın istəmədiyi şəkildə iman edərsə kafir olar.

“zərurət halında tağutun məhkəmələrinə müraciət edilə bilərmimi?”

sualına belə cavab vermişdir: “...Bütün dünyanı getsə də sənə üçün tağutun məhkəməsinə müraciət etmək caiz deyildir. Əgər sənə ya ələndəki hər şeyi verəcəksən ya da tağuta mühakimə olunacaqsan deyilsə sənə üçün fərz olan ələndəki hər şeyi vermək ancaq əsla tağutla mühakimə olmamaqdır.” Əd-Durar-us-Saniyyə : Mürtədin hökmü bölümü.

³² Yusif: 12/40.

³³ Muhəmməd: 47/26-28.

³⁴ Ən-Nisa: 4/60.

Allah c.c buyurur:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا آمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَالْكِتَابِ الَّذِي نَزَّلَ عَلَى رَسُولِهِ وَالْكِتَابِ الَّذِي أَنْزَلَ مِنْ قَبْلُ وَمَنْ يَكْفُرْ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا

“Ey iman gətirənlər! Allaha və Rəsuluna, Onun öz Rəsuluna nazil etdiyi kitaba və ondan əvvəl nazil etdiyi kitablara iman gətirin. Allaha, Onun mələklərinə, kitablarına, rəsullarına və axirət gününə inanmayan şəxs şübhəsiz ki çox azmışdır.”³⁵

İMANIN ŞƏRTLƏRİ

1-Allaha iman: Allah c.c vardır və bütün kamil sifətlərə sahibdir. Yaratdıqlarının heç birinə bənzəmir. Heç bir şey Onun tayı və ya Ona bənzər ola bilməz. Aləmlərdə, yerdə və göydə yalnız O qanun qoyma haqqına sahibdir. Bütün ibadətlər yalnız Ona edilir.

2-Mələklərə iman: Mələklərə Allahın c.c kitabı Quranda və Rəsulullahın *sas* səhih hədislərdə bildirildiyi kimi iman etmək lazımdır. Mələklər Allahın c.c qullarıdır. Onlarda dişilik və erkəklik yoxdur. Nurdan yaradılmışlar. Bir an belə Allaha üsyan etməz və günah iş görməzlər. Davamlı olaraq Allaha ibadət edərlər. Quranda və səhih hədislərdə adı çəkilənlərə adlarıyla, adı çəkilməyənlərə isə icmali şəkildə iman etmək lazımdır.

3-Kitablara iman: Allah c.c qatından nazil olan kitablara, Quranda və səhih hədislərdə adları çəkilənlərə adı ilə, çəkilməyənlərə isə ümumi olaraq iman etmək lazımdır. Qurandan başqa digər kitablar təhrif edildiyi üçün onların Allah c.c qatından gəldiyi şəklinə iman etmək lazımdır. Quran isə Allah c.c tərəfindən qorunaraq qiyamətə qədər qalacaq, ancaq ona bağlananlar qiyamət günü xilas olacaq.

4-Nəbi və Rəsullara iman: Quranda və səhih hədislərdə adları çəkilənlərə adları ilə, çəkilməyənlərə də ümumi olaraq iman etmək lazımdır.

5-Axirət gününə iman: Ölümdən sonra bərzəxə, hesaba, tərəziyə, cənnətə, cəhənnəmə, qəbirdə əzab və ya mükafatlandırılmağa, əzab və ya ləzzəti bədən və ruhla hiss etməyə və ən əsası öləndən sonra dirilməyə iman etmək lazımdır.

6-Qədər, xeyir və şərin Allahdan olduğuna iman: Qədərə iman Allah c.c qatında qəbul olunması üçün mütləq bu dörd şeyə inanmaq lazımdır:

Allahın c.c əzəli elminə və hər şeyi əvvəldən bilməsinə iman etmək. Allah Təala əzəli elmi ilə nə baş verəcəyini bildi və yazdı.

Allahın istədiyi hər şeyin mütləq baş verəcəyinə, baş verməsini istəmədiyi şeylərin də mütləq baş verməyəcəyinə, yerdə və göydə baş verən bütün hərəkətlərin və səssizliklərin Allahın c.c iznilə olduğuna iman etmək.

Allah Təalanın bütün məxluqatı yaratdığına və kainatın içindəki hər şeyin Allahın yaratması və təqdiri ilə meydana gəldiyinə iman etmək.

Başına gələn şərin başqasının başına gələcəyi halda onun başına gəldiyini zənn etməmək və ya özünə gələn faydanın bir təsadüf nəticəsi olduğuna inanmamaq.

Allah c.c buyurur:

إِنَّا كُلَّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدَرٍ

“Şübhəsiz ki, Biz hər bir şeyi müəyyən qədərlə yaratdıq”³⁶

Hər şey Allahın təqdiriləndir. İnsanların əməllərini də Allah yaradır. Ancaq insanlar etdikləri şeyi öz iradələrinə əsasən etdiklərinə görə əməllərinə görə cavabdehirlər. Çünki Allah Təala insana yaxşını pisdən ayıra bilmə qabiliyyəti vermiş və xeyri əmr edib, şəri qadağan etmişdir.

³⁵ Ən-Nisa: 4/136.

³⁶ Əl-Qəmə: 54/49.

Allah c.c qiyamətə qədər olacaq hər bir şeyi və bütün insanların edəcəkləri şeyləri Lövhi-Məhfuzda yazmışdır. Allah Təala üçün zaman məfhumu olmadığı üçün bütün bunları elmiylə yazdı. İnsanlara hər hansı bir əməli məcburən etdirmədi. Allah Təalanın bunları yazması əzəli elmi səbəbilədir.

Bura qədər mömin və müsəlman ola bilmək üçün hansı şərtlərin lazım olduğunu öyrəndik. İndi də imanımızı qoruya bilmək üçün nə etmək lazımdır onu öyrənək.³⁷

İBADƏT

Allah c.c bizi nəyə görə yaratdığını belə bildirir:

وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ

“Mən cinləri və insanları, yalnız mənə ibadət etsinlər deyə yaratdım.”³⁸

Allah c.c bizi yaratmaqda məqsədin yalnız ona ibadət etməmiz olduğunu bildirir. O halda Allahın bizdən istədiyi ibadət nədir?

İbadət sözünün lüğəti mənası: Boyun əymək, itaət etmək, zəif olduğunu qəbul etməkdir.

Şəri mənası: Allahın sevdiyi, əmr etdiyi, qəbul etdiyi və razı qaldığı bütün gizli və açıq əməllər və sözlərdir.

Allah c.c hansı əməllərin ibadət olduğunu müəyyən etməyi bizim öhdəməzə buraxmamışdır. Bunları kitabında və Rəsulullahın *sas* sünnətində açıq-aydın şəkildə bizə bildirmişdir. Bütün ibadətlər yalnız Allaha edilməlidir. İbadətlərin hər hansı biri Allahdan başqasına edildikdə və ya Allahla bərabər bir başqasına edildikdə Allaha şərik qoşulmuş olur.

Allah c.c buyurur:

وَاعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا

“Allaha ibadət edin, Ona heç bir şeyi şərik qoşmayın...”³⁹

Bu ayədə Allah c.c ibadətlərin yalnız Ona edilməsini və heç bir şəkildə şərik qoşulmamasını əmr edir. Allah c.c şirk qoşub tövbə etmədən bu hal üzrə ölənə əsla bağışlamayacağını bu ayəylə bildirir.

Allah c.c buyurur:

إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ

“Allah Ona şərik qoşmağı əsla bağışlamayacaq. Başqa günahları dilədiyi kimsəyə bağışlayar...”⁴⁰

إِنَّهُ مَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ وَمَأْوَاهُ النَّارُ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ

“...Şübhəsiz ki, kim Allaha şərik qoşarsa Allah ona cənnəti haram edər. Onun düşəcəyi yer cəhənnəmdir. Zülm edənlərin heç bir yardımçısı yoxdur.”⁴¹

وَلَوْ أَشْرَكُوا لَحَبِطَ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ

“...Əgər onlar Allaha şərik qoşsaydılar, etdikləri əməllər puça çıxardı.”⁴²

Bu ayələrdə Allahın c.c əsla bağışlamayacağı, bunu edən digər əməllərinin də puç olacağı və əbədi olaraq cəhənnəmə girməsinə səbəb olacaq şirkdən danışılır.

³⁷ Burada müəllif müsəlman olmağın yolunu qısa şəkildə anlatmışdır. Bu mövzuda müəllifin böyük bir kitabı vardır. Allahın iznilə dilimizə tərcümə olunacaq.

³⁸ Əz-Zariyyat: 51/56.

³⁹ Ən-Nisa: 4/36.

⁴⁰ Ən-Nisa: 4/116.

⁴¹ Əl-Maidə: 5/72.

⁴² Əl-Ənam: 6/88.

ŞİRK

O halda şirk nədir? Onu bilməmiş lazımdır ki, bilmədən də olsa əməllərimizi boşa çıxarıb bizi əbədi cəhənnəmə sürükləyəcək şeydən qoruna bilək. Çünki şirki bilməyən adam hər an şirk edə bilər.

Şirk: Quran və Sünnətdə ibadət olaraq bildirilən şeylərin Allahdan başqasına və ya Allahla bərabər başqasına edilməsi şirkdir.

Allah c.c Quran və Sünnətdə şirki çox aydın bir şəkildə izah etmiş və bu məsələdə elmsizliyi də üzrlü səbəb olaraq qəbul etməmişdir.

Allah c.c buyurur:

وَمَا يُؤْمِنُ أَكْثَرُهُمْ بِاللَّهِ إِلَّا وَهُمْ مُشْرِكُونَ

“Onların çoxu Allaha ancaq şərikin qoşaraq inanırlar.” ⁴³

Allah c.c bu ayədə içərisində şirk olan imanı qəbul etməyəcəyini və insanların çoxunun da ibadətlərinə bu şəkildə şirk qarışdıraraq iman etdiklərini bildirir. Lakin Allah c.c insanların çoxunun bunu etməsini üzür olaraq qəbul etməyib onları müsəlman adlandırmayıb, müşrik adlandırmışdır. Çünki Allah c.c Ona şirksiz olaraq edilən imanı və ibadəti qəbul edəcəyini bildirmişdir.

Allah c.c belə buyurur:

مَا كَانَ لِلْمُشْرِكِينَ أَنْ يَعْمُرُوا مَسَاجِدَ اللَّهِ شَاهِدِينَ عَلَى أَنْفُسِهِمْ بِالْكُفْرِ أُولَئِكَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ وَفِي النَّارِ هُمْ خَالِدُونَ

“Müşriklər küfr etdikləri barədə öz-özlərinə şahid olduqları halda, Allahın məscidlərini təmir etməyə layiq deyillər. Onların əməlləri puça çıxmışdır. Onlar atəşdə əbədi qalacaqlar.” ⁴⁴

قُلْ أَفَعَيَّرَ اللَّهُ تَأْمُرُوْنِي أَعْبُدُ أَيُّهَا الْجَاهِلُونَ وَلَقَدْ أُوحِيَ إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكَ لَئِنْ أَشْرَكْتَ لَيَحْبَطَنَّ عَمَلُكَ وَلَتَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ

“De: “Ey cahillər! Mənə Allahdan başqasını ibadət etməyi əmr edirsiniz?” Sənə və səndən əvvəllərə belə vəhy olunmuşdur: “Əgər şərikin qoşsan bütün əməllərin puça çıxar və ziyan uğrayanlardan olarsan.” ⁴⁵

وَمَنْ يُسْلِمْ وَجْهَهُ إِلَى اللَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ وَإِلَى اللَّهِ عَاقِبَةُ الْأُمُورِ

“Kim yaxşı əməl sahibi olub özünü Allaha təslim edərsə, o artıq ən möhkəm qulpdan yapışmış olar. Bütün işlərin axırı Allaha gəlib çıxar.” ⁴⁶

Ayədə keçən “muhsin”⁴⁷ kəlməsi şirksiz mənasındadır. Allahla bərabər başqasına da ibadət edilərsə, bu zaman şirk qoşulmuş olar.

İnsanların çoxu ibadət nədir? Deyə soruşulduqda - namaz, oruc, zəkat, həcc, qurban kimi ibadətləri sayarlar və bunların Allahdan başqasına edilməsinin şirk olduğunu söyləyərlər. Allah c.c bizə bunlardan başqa ibadətlərin də olduğunu və insanların çoxunun bu ibadətləri bilmədiyini bildirir.

Allah c.c belə buyurur:

إِنَّ الْحُكْمَ إِلَّا لِلَّهِ أَمَرَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ ذَلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ

⁴³ Yusif: 12/106.

⁴⁴ Ət-Tövbə: 9/17.

⁴⁵ Əz-Zumər: 39/64-65.

⁴⁶ Loğman: 31/22.

⁴⁷ Ərəbcədə Muhsinin olaraq keçir.

“... Hökm vermək yalnız Allaha aiddir. O sizə yalnız Onun özünə ibadət etməni əmr etmişdir. Doğru din budur. Lakin insanların çoxu bilməzlər”⁴⁸

Allah c.c bu ayədə hökm verməyin yalnız özünə aid olduğunu, yalnız onun hökmünə itaət edilməsinin fərz olduğunu və hökmlərinə itaətin bir ibadət olduğunu, bu səbəblə də ondan başqasının hökmünə itaət etməyin şirk olduğunu bildirir. Ayənin davamında isə bunun yəni – ancaq Allahın hökmlərinə itaətin ibadət olduğunu insanların çoxunun bilmədiyini bildirir. Fəqət Allah c.c qatında keçərli və sağlam olan dinin- ancaq hökmün tamamilən Allaha aid edilməsi halında mümkün olacağını “doğru din budur” sözü ilə ifadə edir.

Hökm yalnız həqiqi ilahlıq sifətinə sahib olan varlığa məxsusdur. Bu haqq Allahdan başqasına verildiyi halda, o adama ibadət edilmiş olur. Halbuki, Allah c.c yalnız Ona ibadət etməyi əmr edir: **“O sizə yalnız Ona ibadət etməni əmr etmişdir.”**

Allahın haqqı olan hökm vermə hüququ istər Allahla bərabər başqa birinə, istərsə də Allaha deyil sadəcə başqasına verilsin, bu haqq kimə verilsə ona ilahlıq sifəti verilmişdir. Ona “sən ilahımızsan” deyilməsə belə. Çünki bu haqq ona verildiyi zaman ona ibadət edilmiş olur. İnsanların çoxu Allahdan başqa biri üçün namaz qılındığında, oruc tutulduğunda, həcc edildiyində, bununla ona ibadət edildiyini qəbul edirlər. Lakin bunlar kimi bir ibadət olan hökm vermə hüququnun Allahdan başqa birinə verilməsinin ona ibadət olduğunu başa düşə bilmirlər.

Allah c.c ayədə bu həqiqəti belə bildirir: **“Lakin insanların çoxu bilməzlər”**. Yəni insanların çoxu hökm vermə hüququnu verdikləri adamlara ibadət etdiklərini bilmirlər. Amma Allah c.c onların doğru dində olmadıqlarını bildirir. Doğru din isə bütün hökm vermə hüququnu yalnız Allaha aid etməklə olur. Ayədə işlədilən: **“doğru din budur”** ifadəsinin mənası budur.

Bəzi insanlar İslamı yer üzərində hakim etmək üçün partiya quraraq küfr sistemlərinin Dərun-Nədvələri⁴⁹ olan parlamentlərə girib bunu bir vasitə kimi istifadə edə biləcəklərini iddia edirlər. Bunu iddia edənlər ya İslamdan bixəbər, ya başları işləməyən, ya da Allahın istədiyi İslamı planlı bir şəkildə aradan qaldırmağa çalışan adamlardır. Çünki partiya quraraq iqtidara namizədlik vermək tağutluq tələb etməkdən başqa bir şey deyil. Çünki Allahın hökmlərindən başqa hökmlər qoyan və Allahın hökmləriylə deyil, başqa şeylərlə hökm edən bir adam və ya məclis yalnız Allahın haqqı olan və açıq bir ibadət olan hökm vermə hüququnu öz üzərinə götürmüş, həddini aşmış və tağut olmuşdur. Bu iş Allahın razılığını qazanmaq və Onun dinini hakim qılmaq məqsədi ilə edilsə də, hər kim səs verərək və ya başqa yolla bu partiyaları dəstəkləyərsə, yalnız Allaha aid etməli olduğu hökm vermə sifətini başqalarına aid etdiyi üçün ona ibadət etmiş və bununla kafir olmuş olur.

İslam yalnız Allaha qulluğu əmr edir. Qullara qul olmağı deyil. İslam qullara qul olaraq hakim qılınmaz. İnsanları əvvəlcə qullara qul etdirib sonra da Allaha qul etdirməkdən daha sapıq və daha cahil bir düşüncə ola bilərmi?

Allahın haram etdiyi haram, halal etdiyi halaldır. Allahın halal etdiklərini qadağan edən, haram etdikləri şeylərə icazə verən adam və ya adamlara tabe olanlar, itaət edənlər onlara ibadət etmiş olur.

Başqa bir misal. Allah c.c Quranda belə buyurur:

إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ

“Biz yalnız sənə ibadət edirik, yalnız səndən kömək istəyirik.”⁵⁰

⁴⁸ Yusif: 12/40.

⁴⁹ Dərun-Nədvə: Rəsulullah *sas* dövründə ümumi problemləri həll etmək üçün müşriklərin toplandıqları yerdir. Günümüzdə eyni funksiyanı parlament və ya milli məclis kimi qurumlar daşımaqdadır. Özünü İslama nisbət edən “Müsəlman qardaşlar” təşkilatı bu yolla hakimiyyətə can atan bir qrupdur. Bu qrup hər nə qədər də özünü İslama nisbət etsə də əslində tağut rejiminin bir parçası olub, kafir olmuşdur.

⁵⁰ Əl-Fatihə: 1/5.

إِذْ تَسْتَغِيثُونَ رَبَّكُمْ فَاسْتَجَابَ لَكُمْ أَنِّي مُمِدُّكُمْ بِأَلْفٍ مِّنَ الْمَلَائِكَةِ مُرَدِّفِينَ

“O zaman siz Rəbbinizdən kömək diləyirdiniz. “Mən sizə bir-birinin ardınca gələn min mələklə yardım edərəm”- deyə cavab vermişdi.”⁵¹

Allah c.c bu ayələrdə yardım istəməyi və köməyə çağırmağı tərifləyərək, bunların ibadət olduğunu bildirir.

İnsanın çətinlikdə Allaha c.c dua edərək Ondən yardım və kömək istəməsi Allaha edilən bir ibadətdir. Çətinliyə düşən bir insan ölü olan və ya onu eşidə bilməyən birindən yardım istəyərsə və ya onu köməyə çağırırsa, yalnız Allahın əlində olan bir şeyi Allahdan başqasından istədiyi üçün şərik qoşmuş olur. Bunu edən bir şəxs digər ibadətləri Allaha etsə də, yardım istəmə ibadətini Allahdan başqasına etdiyi üçün, Allah c.c bütün əməllərini boşa çıxarar və puç edər.

Allah c.c buyurur:

وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّن يَدْعُو مِن دُونِ اللَّهِ مَن لَّا يَسْتَجِيبُ لَهُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَهُمْ عَن دُعَائِهِمْ غَافِلُونَ وَإِذَا حُشِرَ النَّاسُ كَانُوا لَهُمْ أَعْدَاءً وَكَانُوا بِعِبَادَتِهِمْ كَافِرِينَ

“Allahı qoyub, qiyamətdək onlara cavab verə bilməyən bütlərə ibadət edəndən daha sapıq kim ola bilər? Halbuki onlar, bunların ibadətlərindən (dualarından) xəbərsizdirlər. İnsanlar həşr olunduqda, bunlar onlara düşmən olacaq və onların ibadətini inkar edəcəklər.”⁵²

وَلَا تَدْعُ مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُكَ وَلَا يَضُرُّكَ فَإِن فَعَلْتَ فَإِنَّكَ إِذَا مِّنَ الظَّالِمِينَ وَإِن يَمْسَسْكَ اللَّهُ بِضُرٍّ فَلَا كَاشِفَ لَهُ إِلَّا هُوَ وَإِن يُرِدْكَ بِخَيْرٍ فَلَا رَادَّ لِفَضْلِهِ يُصِيبُ بِهِ مَن يَشَاءُ مِّنْ عِبَادِهِ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ

“Allahdan başqa sənə nə zərər nə də xeyir verə bilməyənlərə ibadət etmə! Əgər belə etsən şübhəsiz ki zalımlardan olarsan. Əgər Allah sənə bir zərər verərsə, onu Özündən başqa heç kəs dəf edə bilməz. Əgər Allah sənə bir xeyir diləyərsə, heç kim onun nemətini geri qaytara bilməz. O qullarından istədiyinə nəsisb edər. O bağışlayan və rəhm edəndir.”⁵³

أَلَا لِلَّهِ الدِّينُ الْخَالِصُ وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِن دُونِهِ أَوْلِيَاءَ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَىٰ إِنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ فِي مَا هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ

“Xalis din ancaq Allahındır. Allahı qoyub başqalarını özünə dost tutanlar: ”Biz onlara yalnız bizi Allaha yaxınlaşdırınlar deyə ibadət edirdik” deyirlər. Allah ixtilaf etdikləri məsələlər barəsində aralarında hökm verəcəkdir. Şübhəsiz Allah yalançı və kafir olan kimsəni doğru yola yönəltməz!”⁵⁴

Allah c.c bu ayədə Ona yaxınlaşmaq məqsədi ilə olsa belə, ibadətləri Allahdan başqası üçün edənə kafir olduğunu bildirir.

TÖVHİD KƏLMƏSİ

İndi də bütün rəsulların o cümlədən son rəsul olan Muhəmmədin sas təbliğ etmək üçün həyatlarını sərf etdikləri, əbədi xoşbəxtliyə aparan, əbədi bir əzabdan xilasın onda olduğu, rəsulların dəvətinin təməlini təşkil edən bir kəlmə üzərində dayanacaq. Şəhadət kəlməsi olan **“Lə iləhə illəllah”**

⁵¹ Əl-Ənfal: 8/9.

⁵² Əl-Əhqaf: 46/5-6.

⁵³ Yunus: 10/106-107.

⁵⁴ Əz-Zumər: 39/3.

Allah c.c belə buyurur:

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا نُوحِي إِلَيْهِ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدُونِ

“Səndən əvvəl elə bir rəsul göndərmədik ki, ona: ”məndən başqa ibadətə layiq ilah yoxdur. Yalnız mənə ibadət edin” deyə vəhy etməyə.”⁵⁵

Rəsulullah sas buyurur:

“İnsanlarla “Lə iləhə illəllah” deyincəyə qədər savaşımaqla əmr olundum. Onlar bunu edincə qanları və malları məndən qorunmuş olar. Ancaq İslam haqqı müstəsna. Hesabları isə Allaha aiddir.”⁵⁶

“Hər kim “Lə iləhə illəllah və Muhəmmədən Rəsulullah” şəhadətini gətirərsə Allah ona atəşi haram edər.”⁵⁷

O halda sahibini əbədi qurtuluşa müvəffəq edəcək olan bu

“Lə iləhə illəllah” nədir?

Şəhadət kəlməsinin Allah c.c qatında qəbul olunması və insanı cəhənnəmdən qurtara bilməsi üçün müəyyən şərtlər vardır. Bu şərtlər yerinə yetirilməzsə, gündə min dəfə belə “Lə iləhə illəllah” deyilsə də insana heç bir fayda verməyəcəkdir.

LƏ İLƏHƏ İLLƏLLAHIN ŞƏRTLƏRİ

Bu şərtlər bunlardır:

1- Bu kəlməni söyləyənin onun mənasını bilməsi lazımdır.

Allah c.c belə buyurur:

فَاعْلَمْ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

“Bil ki Allahdan başqa ibadətə layiq ilah yoxdur...”⁵⁸

وَلَا يَمْلِكُ الَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ الشَّفَاعَةَ إِلَّا مَنْ شَهِدَ بِالْحَقِّ وَهُمْ يَعْلَمُونَ

“Allahdan başqa ibadət etdikləri şəfaət edə bilməzlər. Ancaq bilərək haqqa şəhadət edənlər müstəsna. Onlar edə bilirlər.”⁵⁹

Rəsulullah sas belə buyurur: **“Kim “Lə iləhə illəllah”ın mənasını bilərək ölərsə Cənnətə girər.”**⁶⁰

⁵⁵ Əl-Ənbiya: 21/25.

⁵⁶ Buxari: Muslim: Tirmizi.

⁵⁷ Buxari: Muslim: Tirmizi: Əhməd.

⁵⁸ Muhəmməd: 47/19.

⁵⁹ Əz-Zuxruf: 43/86.

⁶⁰ Muslim. Lə iləhə illəllahın şərtləri burada zikr edilənlərdən çoxdur. Bu barədə ilk tərcümə etdiyimiz “Kəlmeyi-Şəhadətin şərtləri və onu pozan şeylər” kitabında məlumat vardır. Müəllifin burada zikr etdiyi iki şərt zahiri şərtlərdəndir. İkinci şərti “Lə iləhə illəllahın mənası” bölümündə zikr etmişdir. Yəni bu şərtlərin olub olmamasını zahirən asanlıqla təyin etmək və adama müsəlman və ya kafir hökmü vermək olar. Dünya hökmü vermək üçün zahirə baxılır. Qəlbəki iman və ya küfrün zahiri əlamətləri vardır. Şeyxul-İslam İbni Teymiyyə *rh* bu mövzuda belə deyir: “İmanın və nifaqın əsl qəlbədir. Sözdə və əməllərdə zahir olan isə onun əlamətidir. Bu səbəblə bir kimsədə iman və nifaq zahirən görülərsə hökm buna görə sabit olar...” Əssarimul Məslul: səh. 34.

LƏƏ İLƏHƏ İLLƏLLAHIN MƏNASI

“Lə iləhə illəllah”ın mənası:

Allahdan başqa ibadət edilən şeyləri rədd edib, yalnız Allaha ibadət etməkdir. Yəni ibadət edilən bütün saxta ilahları rədd edərək, ibadətləri yalnız Allaha etmək və həmçinin saxta ilahlara ibadət edənləri rədd edib onlardan uzaqlaşmaqdır. Ayrıca yalnız Allaha ibadət edənləri sevib, ancaq onlarla dost olub, onlarla bərabər olmaqdır.

“Muhəmmədən Rəsulullah” isə Allaha Rəsulullahın göstərdiyi şəkildə ibadət etmək deməkdir.

2-ci şərt- Həyatını bu kəlmənin mənasına uyğun olaraq qurmaq, nizamlamaq.

Rəsulullah *sas* belə buyurur:

“Hər kim “Allahdan başqa ibadətə layiq ilah yoxdur” deyər və Allahdan başqa ibadət edilən şeyləri rədd edərsə malı və canı haram olar. Hesabı da Allaha aiddir.”⁶¹

Bu kəlmənin tələb etdiyi şeylər:

Yalnız Allaha ibadət etmək və ibadəti Onun əmr etdiyi şəkildə etmək və Allahın şəriətinin hakim olması üçün var gücü ilə çalışmaq, şirkdən və bu kəlməni pozacaq hər cür inancdan, söz və əməllərdən uzaq durmaqdır.

LƏƏ İLƏHƏ İLLƏLLAHİ POZAN ŞEYLƏR

Bu kəlməni pozan şeylər:

1. Allahın *c.c* varlığını və Rəsulullahın *sas* risaletini inkar etmək.
2. Rəislərə, liderlərə və şeyxlərə ibadət etmək. Bu Allahın haram etdiyini halal, halal etdiyini haram etdikləri halda onlara itaət etməklə olur.

Allah *c.c* buyurur:

اتَّخَذُوا أَحْبَارَهُمْ وَرُهَبَانَهُمْ أَرْبَابًا مِّن دُونِ اللَّهِ وَالْمَسِيحَ ابْنَ مَرْيَمَ وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا إِلَهًا وَاحِدًا لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ سُبْحَانَهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ

“Onlar Allahı qoyub alimlərini və rahiblərini, Məryəm oğlu Məsihi özlərinə Rəbb etdilər. Halbuki onlara ancaq bir olan Allaha ibadət etmək əmr olunmuşdu. Ondan başqa ibadətə layiq ilah yoxdur. O, onların şərik qoşduqlarından ucadır.”⁶²

Bir gün Rəsulullah *sas* Tövbə surəsini oxuyarkən daha öncələr xristian olan, lakin sonra İslamı qəbul edən Adıyy bin Hatim *ra* (boynunda xaç) Rəsulullahın *sas* yanına gəlir ...

Nəbi *sas* bu ayəni oxuduqda Adıyy bin Hatim *ra* Rəsulullah *sas* dedi ki:

“Onlar, onlara ibadət etmirdilər.”

Rəsulullah *sas*:

“Onlar Allahın haram qıldığı şeyi halal, halal qıldığı şeyi haram etdikləri zaman onlara itaət etmirdilərmə? ” dedi.

Adıyy bin Hatim *ra* : **“Bəli”** deyincə, Rəsulullah *sas*: **“Bax beləcə onlara ibadət edirdilər”** buyurdu.”⁶³

3-Allaha *c.c*, Rəsuluna *sas* və İslam dininə söymək, Allahın ayələri, kitabları və rəsulları ilə istehza etmək, onları ələ salmaq.

Allah *c.c* belə buyurur:

يَحْذَرُ الْمُنَافِقُونَ أَنْ تُنَزَّلَ عَلَيْهِمْ سُورَةٌ تُنَبِّئُهُمْ بِمَا فِي قُلُوبِهِمْ قُلِ اسْتَهِزُّوْا إِنَّا اللَّهُ مُخْرِجٌ مَا تَحْذَرُونَ وَلَئِنْ سَأَلْتَهُمْ لَيَقُولُنَّ إِنَّمَا كُنَّا نَخُوضُ وَنَلْعَبُ قُلْ أَبِاللَّهِ وَآيَاتِهِ وَرَسُولِهِ كُنْتُمْ تَسْتَهْزِئُونَ

“Münafıqlar ürəklərində olanları xəbər verəcək olan bir surənin nazil edilməsindən çəkinirlər. De: “Siz istehza etməyinizdə olun. Allah qorxub çəkdiyiniz şeyi üzə çıxaracaqdır.

⁶¹ Muslim.

⁶² Ət-Tövbə: 9/31.

⁶³ Əhməd: Tirmizi: Suyuti: Təbəri.

Onlardan soruşsan: “Biz ancaq söhbət edib zarafatlaşırıdıq”- deyəcəklər. De: “Allaha, Onun ayələrinə və Rəsulunamı istehza edirsiniz?! Üzr istəməyin. Siz iman gətirdikdən sonra artıq kafir oldunuz. Aranızda bir qismini bağışlasaq da, digər qismini günahkar olduqları üçün əzaba düçar edəcəyik.”⁶⁴

4-Tağuta mühakimə olmaq:

Allah c.c belə buyurur:

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ آمَنُوا بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنْزِلَ مِنْ قَبْلِكَ يُرِيدُونَ أَنْ يَتَحَاكَمُوا إِلَى الطَّاغُوتِ وَقَدْ أُمِرُوا أَنْ يَكْفُرُوا بِهِ وَيُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُضِلَّهُمْ ضَلَالًا بَعِيدًا

“Sənə nazil edilənə və səndən öncə nazil edilənlərə iman gətirdiklərini iddia edənləri görmürsən mi? Rədd etməklə əmr olunduqları halda tağutun hüzarında mühakimə olunmaq istəyirlər. Şeytan isə onları dərin bir zəlalətə sürükləmək istər.”⁶⁵

5-Allahın nazil etdikləri ilə hökm etməmək:

Allah c.c buyurur:

وَمَنْ لَمْ يَحْكَمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ

“... Allahın nazil etdiyi ilə hökm etməyənlər əlbəttə kafirlərdir.”⁶⁶

6- Sehr etmək və öyrənmək:

Allah c.c buyurur:

وَاتَّبِعُوا مَا تَتْلُوا الشَّيَاطِينُ عَلَىٰ مُلْكٍ سُلَيْمَانَ وَمَا كَفَرَ سُلَيْمَانُ وَلَكِنَّ الشَّيَاطِينَ كَفَرُوا يُعَلِّمُونَ النَّاسَ السِّحْرَ وَمَا أُنْزِلَ عَلَى الْمَلَكَيْنِ بِبَابِلَ هَارُوتَ وَمَارُوتَ وَمَا يُعَلِّمَانِ مِنْ أَحَدٍ حَتَّى يَقُولَا إِنَّمَا نَحْنُ فِتْنَةٌ فَلَا تَكْفُرْ فَيَتَعَلَّمُونَ مِنْهُمَا مَا يُفَرِّقُونَ بِهِ بَيْنَ الْمَرْءِ وَزَوْجِهِ وَمَا هُمْ بِضَارِّينَ بِهِ مِنْ أَحَدٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَيَتَعَلَّمُونَ مَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ وَلَقَدْ عَلِمُوا لَمَنِ اشْتَرَاهُ مَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ خَلَقٍ وَلَبِئْسَ مَا شَرَوْا بِهِ أَنْفُسَهُمْ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ

“Şeytanların Süleymanın səltənətinə dair söylədiklərinə uydular. Süleyman kafir olmadı. Amma insanlara sehri və Babilə Harut və Marut adlı iki mələyə nazil olanı öyrədən şeytanlar kafir oldular. Halbuki (o iki mələk): “Biz sadəcə imtahanıq, sən gəl kafir olma!”- demədən heç kimə bir şey öyrətmədilər. Yenə də bu ikisindən ərlə-arvadı ayıracaq şeyləri öyrəndilər. Lakin onlar Allahın izni olmadan heç kimə zərər verə bilməzlər. Onlar ancaq özlərinə faydası olmayan zərərli şeyləri öyrəndilər. Həqiqətən onlar belə şeyləri satın alanların axirətdə payları olmadığını yaxşı bilirdilər. Kaş ki, özlərini nə qədər yaramaz bir şeyə satdıqlarını bilsələr.”⁶⁷

6- Kafirlərlə dost olmaq, onları sevmək, dəstəkləmək, onların camaatlarına, qruplarına, partiyalarına üzv olmaq.

Allah c.c belə buyurur:

لَا يَتَّخِذِ الْمُؤْمِنُونَ الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ فَلَيْسَ مِنَ اللَّهِ فِي شَيْءٍ إِلَّا أَنْ تَتَّقُوا مِنْهُمْ تُقَاءَ وَيُحَذِّرُكُمُ اللَّهُ نَفْسَهُ وَإِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ

“Möminlər möminləri buraxıb kafirləri dost tutmasınlar. Kim bunu edərsə Allahdan heç bir şey gözləməsin. Ancaq onlardan gələ biləcək bir təhlükədən qorxmanız müstəsna. Allah sizi öz əzabından çəkindirir. Axırda dönüş Allahdır.”⁶⁸

Bir insan şəhadəti pozan bu şeylərdən birini edərsə İslamdan çıxar. İstədiyi qədər kəlimeyi-şəhadəti desə, hətta insanların ən çox ibadət edəni olsa belə bunların ona heç bir faydası olmayacaqdır.

⁶⁴ Ət-Tövbə: 9/64-66.

⁶⁵ Ən-Nisa: 4/60.

⁶⁶ Əl-Maidə: 5/44.

⁶⁷ Əl-Bəqərə: 2/102.

⁶⁸ Ali-İmran: 3/28.

İndi mövzunun daha yaxşı başa düşülməsi üçün “Lə iləhə illəllah” kəlməsinə qayıdaq:
“Lə iləhə illəllah”- bütün saxta ilahları rədd edirəm deməkdir. Yoxsa “Allahdan başqa ilah yoxdur” demək deyildir. Bu kəlmə, var olan bütün saxta ilahları rədd edir və ancaq həqiqi və haqq ilahı qəbul edirəm deməkdir. O halda saxta ilahlar nələrdir?
Bu saxta olan ilahlar bilinməlidir ki, onları rədd etmək də mümkün olsun. ilah kəlməsinin mənasını bilməyən adam saxta olan ilahları necə rədd edə bilər ki?

İLƏH

İlah: Ərəbcə bir kəlmə olub “ibadət olunan varlıq” deməkdir.
İbadət edilmə haqqının yalnız Allaha aid olduğunu daha öncə də açıqlamışdıq. O halda yalnız Allahın haqqı olan ibadəti Allahdan başqalarından alsaq və ya Allahdan başqalarına verməyib yalnız Allaha versək saxta ilahları rədd etmiş olarıq.
Məsələn: Allah içkini haram edib. Bir adam çıxıb içkinin satışına icazə verər, içkinin satışını sərbəst edər və içkinin içilməsini, satılmasını sərbəst edən qanun qoyarsa, bu adam “içki halaldır”- deməyə belə o özünü ilah elan etmiş və tağut olmuşdur. Hətta müsəlman olduğunu iddia etsə belə, nəticə dəyişməz. Kim də bu kimi qanunları qəbul edər, tətbiq olunmasına yardım edərsə bu qanunları qəbul edən adama və ya adamlara ibadət etmiş olur. Bu adam “Lə iləhə illəllah” desə, namaz qılsa, oruc tutsa, həccə getsə, müsəlman olduğunu iddia etsə də Allahdan başqa ilaha ibadət etmiş və kafir olmuşdur.
Adiyy bin Hatimin *ra* hədisi buna açıq dəlildir. Belə bir halda kim bu qanunları qoyanları rədd edib təkfir etməzsə, bu qanunları qəbul edən və tətbiq olunmasına yardımçı olan adamları təkfir etməzsə və ya onların hələ də müsəlman qala biləcəyinə inanarsa, saxta ilahları rədd etmədiyinə görə “Lə iləhə illəllah”ı həyata keçməmiş, müsəlman olmamışdır. Çünki **“Lə iləhə illəllah” sadəcə Allaha inanmaqla həyata keçməz. Ancaq bununla bərabər saxta ilahların rədd edilməsi halında həyata keçər.** Allah *c.c*, ancaq bütün ibadətlərin Ona edildiyi dini qəbul edir. Həmçinin bütün ibadətlərini yalnız Allaha edənləri müsəlman olaraq qəbul edir. Çünki Allah Zümər surəsinin üçüncü ayəsində bütün ibadətlərin yalnız Ona edildiyi dinin öz dini olduğunu açıq şəkildə bəyan edir. Allaha yaxınlaşmaq məqsədi ilə edilsə belə, bəzi ibadətləri Ondan başqasına edənlərin dinini qəbul etmir. Onları yalançı və kafir olaraq vəsf edir. Dövrümüzdə “Lə iləhə illəllah” kəlməsi quru bir söz halına salınıb. Minarələrdən, televiziya və radiolardan söylənilir. Hətta söyləyənlərə tağutlar tərəfindən maaş verilir. Bu necə mümkün ola bilər? Çünki artıq bu kəlmə quru bir söz olmaqdan başqa bir şey ifadə etmir. Deyənlər mənasını bilmir. Tağutlar da insanların bu kəlmənin mənasını bilmədiklərini başa düşdükələrinə görə, bu kəlməni söyləmələrinə icazə verirlər. Bu kəlməni bilmədən söyləyənlər deyil, bu kəlmənin həqiqi mənasını insanlara öyrədənlər həbsxanalardan çıxıb bilmirlər. Niyə?! Misal olaraq: Bir adam minarəyə çıxıb: “İbadət yalnız Allaha edilməlidir, halal və haramı müəyyən etmək haqqı Allaha aiddir, Allahın halal etdiyi halal, haram etdiyi haramdır. Qanun qoymaq da yalnız Allaha aiddir. Kim Allahın qadağan etdiklərinə icazə verərsə, icazə verdiklərini isə qadağan edərsə, namaz qılsa da, oruc tutsa da, həccə getsə də tağut olmuşdur. Bu istər bir adam, istər bir qrup, istər bir partiya, istərsə də parlament olsun fərqi yoxdur. Belə etdikləri üçün ilahlıq iddia etmiş və tağut olmuşlar. İnsanın müsəlman ola bilməsi üçün bunları rədd etməsi, onlara itaət etməməsi, onları təkfir etməsi, onlara itaət edənləri və təkfir etməyənləri təkfir etməsi lazımdır. İnsanın müsəlman ola bilməsi üçün bu kimi rejimləri yox etməyə çalışması lazımdır”- desə və “Lə iləhə illəllah” belə açıq və aydın şəkildə başa salsın tağutlar ona heç icazə verərmidi? Qaldı ki, maaş da versinlər! “Lə iləhə illəllah”ın əsl mənası budur.

KAFİRLƏRİ DOST TUTMAMAQ VƏ ONLARI TƏKFİR ETMƏK

İnsanın müsəlman ola bilməsi üçün saxta ilahları rədd edib, bütün ibadətləri ancaq Allaha etməsi yetərli olmaz. Eyni zamanda tağutlara itaət edənləri təkfir etməsi, onları müsəlman olaraq qəbul etməməsi, istər tağutlara istərsə də onların əlaltıları olan digər müşriklərə sevgi və dostluq göstərməməsi, onlardan uzaq durması, onlarla bərabər hərəkət etməməsi lazımdır.

Allah c.c aşağıdakı ayədə bunu açıqca bildirir:

قَدْ كَانَتْ لَكُمْ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ فِي إِبْرَاهِيمَ وَالَّذِينَ مَعَهُ إِذْ قَالُوا لِقَوْمِهِمْ إِنَّا بُرَاءُ مِنْكُمْ وَمِمَّا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ كَفَرْنَا بِكُمْ وَبَدَا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمُ الْعَدَاوَةُ وَالْبَغْضَاءُ أَبَدًا حَتَّى تُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَحَدُّهُ

“İbrahim və bərabərində olanlarda sizin üçün gözəl örnəklər vardır. Bir zaman onlar öz qövmlərinə belə demişlər: “Biz sizdən və sizin Allahdan başqa ibadət etdiklərinizdən uzağıq. Sizi rədd edirik. Siz bir olan Allaha iman gətirənə qədər bizimlə sizin aranızda həmişə ədavət və kin olacaqdır”...”⁶⁹

Allah c.c İbrahim as və onunla bərabər olanlarda bizim üçün tətbiq edilməsi lazım olan gözəl örnəklərin olduğunu bildirir. Onlar yalnız Allaha c.c iman etdilər. Allahdan başqa ibadət edilən saxta ilah və tağutlardan uzaq olduqları kimi, bu ilah və tağutlara ibadət edən kimsələrdən də da uzaq olduqlarını, onları müsəlman kimi qəbul etmədiklərini, onlara qarşı qəlblərində heç bir sevgi duymadan onlara nifrət etdiklərini və bunu da onlara qarşı düşmən olaraq hərəkətləriylə göstərdiklərini bildirir. “Lə iləhə illəllah”ın həqiqi mənası budur.

Kim bu kəlməni bu şəkildə qəbul edib buna uyğun olaraq yaşayarsa və həmçinin kəlməni pozacaq şeylərdən çəkinərsə, o adam müsəlmandır.

Allah c.c möminlərin sifətləri vəsf edərkən belə buyurur:

لَا تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَوْ كَانُوا آبَاءَهُمْ أَوْ أَبْنَاءَهُمْ أَوْ إِخْوَانَهُمْ أَوْ عَشِيرَتَهُمْ أُولَئِكَ كَتَبَ فِي قُلُوبِهِمُ الْإِيمَانَ وَأَيَّدَهُم بِرُوحٍ مِّنْهُ وَيَدْخُلُهُمْ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ أُولَئِكَ حِزْبُ اللَّهِ أَلَا إِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْمُفْلِحُونَ

“Allaha və axirət gününə inanan heç bir tayfanın Allaha və Rəsuluna düşmən olanlara dostluq etdiyini görməzsən. Bunlar öz ataları, oğulları, qardaşları, qohumları olsalar belə. Onlar o kəslərdir ki, Allah onların qəlblərinə iman yazmış, öz qatından bir ruhla onları dəstəkləmişdir. Onları altından çaylar axan Cənnətlərə daxil edəcəkdir. Onlar orada əbədi qalacaqlar. Allah onlardan, onlar da Allahdan razıdırlar. Onlar Allahın firqəsidir. Bilin ki, qurtulacaq olanlar məhz Allahın firqəsidir.”⁷⁰

Allah c.c bu ayədə ən yaxın qohumu olsa belə, kafirləri sevən, kafirləri dəstəkləyən, hər hansı bir üzlü səbəb olmadan onlarla oturub-duran adamın iman iddiasının qəbul olunmadığını bildirir.

Rəsulullah sas belə buyurur:

“Möminlərdən başqasını özünə dost etmə. Allahdan qorxandan başqasına da yeməyini yedirmə.”⁷¹

“İnsan kimi seversə onunla bir yerdə həşr olunar.”⁷²

“Din Allah üçün sevmək, Allah üçün buğz etməkdən ibarətdir.”⁷³

İbn Abbas ra deyir: “Sevdiyini Allah rızası üçün sevən, üz çevirdiyindən də Allah rızası üçün üz çevirən, Allah rızası üçün dost olan, düşməninə Allah rızası üçün düşmən olan, bu hərəkətilə Allahın himayəsinə və sevgisinə nail olar. İnsan bunu etmədikcə, namazı və orucu çox olsa da imanının dadını hiss edə bilməz. İnsanlar dostluğu çox hallarda dünya ilə əlaqəli işlərə əsaslanır. Bununla onlar bir şey qazana bilməyəcəklər.”⁷⁴

Rəsulullah sas buyurur:

“Kim müşriklərin yaşadığı cəmiyyətə gedib onlarla bir yaşayarsa, o da onlardandır.”⁷⁵

⁶⁹ Əl-Mumtəhinə: 60/4.

⁷⁰ Əl-Mucadələ: 58/22.

⁷¹ İbni Hibban səhih sənədlə.

⁷² Təbərani səhih sənədlə.

⁷³ Əhməd: Hakim rəvayət etdi və səhih dedi.

⁷⁴ İbni Cərir ət-Təbəri.

⁷⁵ Əbu Davud: Tirmizi.

“Allah müşrik olan bir şəxsin müsəlman olduğu zaman şirk cəmiyyətini tərk edib İslam cəmiyyətinə girməyə qədər heç bir əməlini qəbul etməz.”⁷⁶

İmanı pozan -kafirləri dost tutmaq- İslama qarşı olan, İslamı yox etməyə çalışan, tağutu dəstəkləyən kafirləri dost etməkdir. Ancaq belə etməyən insanlarla, onlara İslamı sevdirmək üçün yaxşı münasibət göstərmək İslamın qadağan etmədiyi, əksinə tövsiyə etdiyi şeydir.

Allah c.c belə buyurur:

لَا يَنْهَاكُمُ اللَّهُ عَنِ الَّذِينَ لَمْ يُقَاتِلُوكُمْ فِي الدِّينِ وَلَمْ يُخْرِجُوكُمْ مِّنْ دِيَارِكُمْ أَن تَبَرُّوهُمْ وَتُقْسِطُوا إِلَيْهِمْ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ

“Allah, din yolunda sizinlə vuruşmayan və sizi yurdundan çıxarmayan kimsələrə yaxşılıq etməyi və onlarla ədalətli rəftar etməyi sizə qadağan etməz. Allah ədalətli olanları sevər.”⁷⁷

Əsma binti Əbu-Bəkr *ra* belə dedi:

“Rəsulullahın *sas* zamanında müşrik olan anam məni görmək üçün yanıma gəldi. “Anam ilə gözəl rəftar edə bilərəmmi?”- deyər Rəsulullahdan *sas* soruşdum.

Rəsulullah *sas* : **“Bəli”**- deyər cavab verdi. Bununla bağlı “Mümtəhinə” surəsinin səkkizinci ayəsi nazil oldu.”⁷⁸

Ömər bin Xattab *ra* məscidin yanında gözəl bir paltar gördü. Rəsulullah *sas* belə dedi:

“Bu paltarı cümə günləri və yanına gələn heyətləri qarşıladığınız geyinmək üçün alsanız yaxşı olardı.”

Rəsulullah *sas* Ömərə belə cavab verdi:

“Bu paltarı yalnız qiyamət günü ziyana uğrayanlar geyinər.”

Sonra Rəsulullah *sas* bu paltarlardan qənimət olaraq gəldi. Rəsulullah *sas* bir dənəsini Ömərə verərkən Ömər *ra* belə dedi:

“Əvvəllər bu paltarı geyənlər haqqında yaxşı şeylər demədiyiniz halda bu paltarı geyinmək üçün niyə mənə verirsiniz?”

Rəsulullah *sas* Ömərə *ra* belə cavab verdi:

“Mən sənə geyinmək üçün vermədim.”

Sonra Ömər *ra* bunu Məkkədə olan müşrik qardaşına hədiyyə etdi.”⁷⁹

Beləliklə Quran və Sünnətdən dəlillər gətirərək bir insanın necə müsəlman ola biləcəyini izah etdik. Bu izah edilənlər haqqında “Əhli -Sünnət” alimləri arasında ixtilaf yoxdur.

Artıq bundan sonra inananlar bilərək inansın, inkar edənlər də bilərək inkar etsinlər.

Allah c.c belə buyurur:

لِيَهْلِكَ مَن هَلَكَ عَن بَيِّنَةٍ وَيَحْيَىٰ مَن حَيَّ عَن بَيِّنَةٍ

“...Həlak olan aşkar bir dəlillə həlak olsun, sağ qalan da aşkar bir dəlillə sağ qalsın...”⁸⁰

Hidayətə tabe olanlara salam olsun!

⁷⁶ İbn Macə səhih .

⁷⁷ Əl-Mumtəhinə: 60/8.

⁷⁸ Buxari.

⁷⁹ Buxari: Muslim.

⁸⁰ Əl-Ənfal: 8/42.